

Rozumíte politice? A kdo je tedy medvěd?

 respekt.cz/tydenik/2022/44/rozumite-politice-a-kdo-je-tedy-medved

Máme dostatečný rozhled, abychom se mohli dobře rozhodovat? A volili rozumně? To nemá být začátek k elitářskému přemítání, koho vyloučit z debaty či účasti ve volbách. Otázky bych nepokládal, kdybych nenarazil na překvapivá data z jednoho výzkumu veřejného mínění.

CVVM se v pravidelných rozestupech ptá lidí sérií otázek, které zkoumají jejich angažovanost a schopnost porozumění politice. Na otázku, jestli souhlasí s tvrzením „Politika je někdy tak složitá, že lidé jako já nemohou skutečně rozumět tomu, o co jde“, odpovědělo nebývalých 66 procent dotázaných ano. Na další větu „Docela dobře rozumím důležitým problémům naší země“ odpovědělo jen 47 procent ano. Nerozumí jim 49 procent a čtyři procenta nevědí. S tezí „Považuji se za dostatečně způsobilého k tomu, abych se mohl účastnit politického dění“ nesouhlasilo 59 procent.

Je sympatické, že si tolik občanů uvědomuje své limity. Zároveň to ale přináší řadu problémů. Téměř tři čtvrtiny respondentů se vůbec neseťkávají s politiky a dalších 19 procent jen zřídka. Tři čtvrtiny také

nechodí na politická shromáždění a 17 procent tu a tam. Jen 15 procent dotázaných si myslí, že se většina politiků zajímá o to, co si myslí obyčejní lidé, a dvě třetiny nedůvěřují stranám a hnutím.

Spojuje se tu nedůvěra s neznalostí. Nepochybně jedno ovlivňuje druhé, když nerozumíte o čem, kdo a proč rozhoduje, narůstá pocit, že za tím musí být něco nekalého, špinavého. Bohužel pochybnost o vlastních znalostech nevede k většímu zájmu o veřejné dění, ale k ještě větší nedůvěře.

V dramatických dobách je snadnější s touto nedůvěrou pracovat. Někteří politici a aktivisté tvrdí, že Vladimir Putin není jediným strůjcem války na Ukrajině. A slaví úspěch. Z výzkumu STEM vyšlo, že 37 procent dotázaných neví, jestli je Rusko „jednoznačným viníkem války na Ukrajině“, nebo jestli „válku na Ukrajině způsobilo především NATO tím, že provokovalo Rusko“. Sedmnáct procent pak rovnou viní Alianci.

Tato propagandistická taktika má tradici. Když Rusko napadlo v roce 2008 Gruzii, také zaznívalo, že Putinovu velmoc někdo provokoval. Václav Havel k tomu tehdy přesně řekl: „Měli bychom se každopádně držet jednoho. Když nějaký medvěd přepadne trpaslíka, aby se to alespoň vědělo a řeklo. Aby se z toho eventuálně vyvodily nějaké souvislosti. Že trpaslík provedl nějaké chybné kroky, může být pravda... Ale vždycky je třeba říct, kdo je ten hlavní agresor a kdo oběť.“

Co dělat, abychom se netočili v kruhu? Pokud 60 procent Čechů má dojem, že nejsou způsobilí účastnit se politického dění, je to netikající bomba, ale už nám začalo odpočítávání do výbuchu. Není divu, že pak nelze rozpoutat aspoň trochu relevantní debatu o změnách klimatu, energetické krizi, vlivu globalizace a tak dále.

Potřebujeme evidentně mnohem intenzivnější zapojení mediálního a „politického“ vzdělávání do škol. Ne snad žákům a studentům vysvětlovat, co si mají myslet, ale to, jak politika, stát a instituce

fungují. Je tu ale i úkol pro masová média. Většina témat a problémů se v nich vypráví přes konflikt. Jedna strana si myslí toto a druhá ono. V tom se pak vážně těžko orientuje. Bylo by dobré se vrátit k podstatě a zjišťovat, jak věci doopravdy jsou.

Vážené čtenářky, vážení čtenáři, inspirativní čtení vám přeje

Erik Tabery

šéfredaktor

Pokud jste v článku našli chybu, napište nám prosím na opravy@respekt.cz.

Vyšlo v Respektu 44/2022

Obsah vydání

Následující:

Které historické budovy se podle vás podařilo opravit a najít pro ně nový smysluplný účel podobně jako u Automatických mlýnů v Pardubicích?
